

Almanac de Interlingua

Numero 5 – Februario 2010

Editor: Cláudio Rinaldi (almanacdeinterlingua@yahoo.com.br)

Le tradition provincian supervive

Le grande campiones statal de São Paulo e Rio de Janeiro usque 2009

	Corinthians	26
	Palmeiras	22
	São Paulo	20
	Santos	17

	Flamengo	31
	Fluminense	30
	Vasco	22
	Botafogo	18

Durante que Europa cammina verso le rondas final de su competitiones footballistic, Brasil initia su saison sportive per le traditional campionatos statal. Il es ver que in multe altere paises tamben se joca ligas regional, ma solmente in Brasil le principal clubs toma parte in iste sorta de competition.

A causa del gigantic territorio e del administration descentralisate, le football brasilián – como tote su cultura – se ha disveloppate de maniera fragmentari, como si cata stato esseva un micronation. Le prime saison occurreva in 1902, quando cinque equipas inauguracy le *Campeonato Paulista* in le stato São Paulo. In le annos subsequite, comenciarea le disputa del *Campeonato Carioca* in Rio de Janeiro e de diverse altere campionatos in omne regiones del pais.

In le phase amateur, usque le annos 1930, nasceva le grande rivalitates inter Fluminense, Botafogo, Vasco e Flamengo, le quattro grandes de Rio; e anque inter Corinthians e Palestra Itália (hodie Palmeiras) in São Paulo. In iste epocha, le indecisiones quanto al professionalisation faceva nascer ligas parallel, que plus tarde se unificarea novemente sub le administration del federationes statal. Alcun equipas non approbava le cambios e abandonava le football, como Paulistano, tunc le plus vincitor club con undece titulos. Alteres esseva fundate, como São Paulo FC, reaccrescente un tertie fortia al scenario sportive del stato. Con le apparition de Pelé in le annos 1950, Santos FC devenirea tamben un del grandes *paulista*. In celle decennio, on passava a disputar regularmente le *Torneio Rio-São Paulo*, equivalente a un campionato national officioso – viagiar grande distantias esseva ancora un problema, lo que inviabilisava le disputa de un liga vermente national.

Con le creation del Cuppa Libertadores, Brasil deberea indicar un representante unic, e pro illo se introduceva le *Taça Brasil*, un cuppa eliminatori inter

campiones statal. Su prime campion veniva del stato Bahia – un demonstration de que non solo *paulistas* e *cariocas* jocava bon football. In alcun annos, le *Rio-São Paulo* passarea a admitter equipas de altere statos e evoluerea al moderne *Campeonato Brasileiro*, initiate in 1971.

Assi mesmo, le predilection per le championnatos statal perdurarea per le proxime vinti-cinque annos. In le annos 1990, tamen, parte del pressa clamava per le europeisation del calendario footballistic, lo que implicarea le extinction del ligas statal. In ultra, Cuppa Libertadores ganiava importantia sportive e economic e su conquista deveniva le principal objectivo del clubs sudamerican. Consequentemente, le interesse del equipas se desviava al competitiones que permite qualificar se a illo – le *Campeonato Brasileiro* e le *Copa do Brasil*, iste ultime create in 1989 al stylo del cuppas national europee. In 1995, per le ultime vice le championnato de São Paulo habeva plus rondas que lo de Brasil: 38 contra 27. Tunc, on reduceva drasticamente le torneos statal, hodie sin vinculos con le divisiones national – un caso curiose occurre iste anno, con Guarani disputante le serie A national, ma le secunde division statal.

In le nove centennio, ben que reducte a torneos minor, le statales ancora conta con grande interesse public e mediatic, forsane proque illos conserva ancora un poco del spirito amateuristic, con su matches classic e passionnal in que le victoria contra le rivales provincian vale plus que le excellente premiations.

Plus cognite per albergar le match final del Cuppa Mundial 1950 e le millesime goal de Pelé in 1969, le stadio Maracanã (supra) tamben ha recepte le decisiones *carioca* per quasi sexanta annos. Hodie, on disputa vinti-septe championnatos statal in Brasil. In multe statos, illos remane ancora le principal competition del anno. Extra Rio e São Paulo, altere duo classicos statal include grande clubs del football brasiliense: Grêmio vs Internaciona per le *Campeonato Gaúcho* (stato Rio Grande do Sul) e Atlético Mineiro vs Cruzeiro per le *Campeonato Mineiro* (stato Minas Gerais).

Calvinismo tropical

Articulo publicate in le revista Nossa História (numero 38, novembre 2006), traducte a Interlingua per Gibrail W. Caon.

Durante le domination nederlandese in nordest brasilián, inter 1630 et 1654, le Ecclesia Christian Reformate esseva implantate in Pernambuco, congregante nederlandeses, germanos, angleses, franceses et ibericos.

Le templos catholic serea “reformato” pro recipere le nove culto, lassante le catholicos disconsolate. Altares et imagines esseva remote et in su loco poste in distacco le Biblia. Presto juso, in plano visibile, restava le lavatorio baptismal et le tabula pro le realisation del sancte cena. Secun Fratre Manuel Calado, portugese qui ha vivite in Pernambuco ad epocha del dominio nederlandese, per occasion del invasion del templos catholic, imagines de Christo, del Virgine Maria et de altere sanctos esseva rupte et mesmo calcate.

In ille epocha, ha comenciate ad esser edificate, et semper ligate ad Ecclesia Christian Reformate de Recife, un specie de ecclesia-matrice, qui habeva un major numero de pastores, presbyteros et diaconos. Era in ille citate que se reuniva le consilio ecclesiastic et se respondeva per le ecclesias correlate, ultra communicar se directemente con le ecclesias de Nederland.

In le essayo de conquerirer spatios catholic in le conversion del *brasilianos* (indigenas), on ha elaborate in Nederland “un breve sumario del religion christian”, de autoria del reverendo Joachimus Soler, predicante de Recife, como tamben se ha pensate in le possibilitate de le Compania del Indias Occidental finanziar le venita de qualcun nativos al Recife, ubi poterea esser spectate et instructe in le modellos del religion. On ha pensate anque in le viabilitate de contractar un maestro qui poteva viver in le villages indigene pro “predicar le parola de Deo, ministrar le sacramentos et exercer le disciplina ecclesiastic”.

Con le gentios, le pastores sapeva que il era possibile realisar un labor missionari, sed sentiva que poco poteva facer pro le conversion del nigros, qui, date lor condition de sclavos, travaliante de sol ad sol, difficilemente poterea comparer al culto, non mesmo al dominicas. Tal difficultates esseva ducte ad reunion del presbyterio in 5 de januario 1638, quando esseva discusse an era “licite ad un christiano comprar et vender nigros pro usar les como sclavos”. In le realitate, le negro era utile, et su traffico esseva stimulate per le administration de Mauricio de Nassau (1637-1644). Depost audir tal questiones, le presbyterio ha arrivate ad conclusion que inhoreva al bon christiano, quando acquireva un negro, inseniar a ille le parola de Deo, fonte de su salvation, como anque conducer le ad ecclesia et instruer le in le religion christian.

Implantar un nove credentia in un terra ubi le religion catholic habeva se inradicate pareva esser un labor ardue. Assi essente, poc esseva le conversiones inter le colonos catholic. Il eveniva justo le contrario. Multe nederlandeses, al contactar le mores tropical, migrava ad religion del luso-brasiliános, principalmente quando se maritava con le filia de illes.

In le quarteles, ubi un massa de soldatos de varie nationalitates se allogiava, multe de ille viros viveva in complete libertate sexual, cercante prostitutas, vivente con amantes o in bigamia. Ille practica sexual esseva combattite per le pastores, ma esseva difficile cambiar le quadro. Le manco de feminas blanc in le colonia haberea

essite un del problemas. Et illo ja habeva essite percipite per le prestre Manuel da Nóbrega (1517-1570) tosto in le initio del colonisation brasiliensis. Ille peteva ad autoritates portugese le inviamento de feminas, mesmo prostitutas, pro contraher matrimonio con le colonos. In le armea nederlandese in Brasil, numerose esseva le casos de soldatos maritate in Europa, ma que hic viveva con feminas et ad veces se maritava novemente, negante lor ver stato civil.

Se plure personas del communitate calviniste viveva in peccato, le “ministros del parola” qui pastorava le ecclesias brasiliensis non era exception ad regula. Clandestin, illes manteneva le sposa in casa et se relationava con altere feminas. Non era ja possibile que le vita mundan de ille viros passava disapercepiente.

Le presentia del Ecclesia Reformate Christian in un vaste territorio, que se extendeva del Maranhão al riviera São Francisco, esseva relationate ad disputas pro le areas sucier brasiliensis que, al colono del XVIIme centennio, non se disvinculava del questiones religiose. Alias, como observava José Antônio de Mello, esseva in le campo religiose que ha mucite le relationes inter brasilianos et nederlanedes. Le protestantes qui ha successe firmar lor projecto missionari non haberea successe grande cosa caso non debeva adaptar se ad le cultura vigente in le territorio conquerite.

Stablite in le extreme nordest brasiliensis, le colonia sucier de Nieuw Holland durava solmente vintiquattro annos. Durante iste curte periodo, tamen, Mauritsstad (hodie Recife) se modernisava per le construction de stratas e pontes, un station meteorologic, un observatorio astronomic e un jardin zoologic e botanic. Malgrado le character evangelic del occupation, il habeva grande libertate in comparation al colonias catholic portugese e espaniol: supra on vide le plus ancian synagoga del Americas, constructe sub le governamento de Johan Maurits van Nassau-Siegen.

[Nota e figuræ accrescite per le editor]

Questiones etymologic

In le edition de decembre, on graphava le parola *adresse* con duo litteras D, lo que es incorrecte secundo le dictionarios de Interlingua. Tamen, le etymologia le plus accepte pro iste parola lo remitte al verbo latin vulgar *addirectiare*, con le senso de tornar un cosa directe o correcte. Iste verbo se formava per le union del preposition *ad* al adjective *directus*, lo que justifica le utilisation del duple D, como occurre in le anglese *address*. Le parola interlinguan pare venir del verbo francese *adresser*, de identic origine etymologic, ma historicamente scripte con un sol D. De forma distinete, le preposition latin *in* componeva le portugese *endereço* e le italiano *indirizzo*. In espaniol, le termino in curso es *dirección*.

Ferramento pro apprender Interlingua e altere linguas

Interlingua es un del linguas presente in le sitio forvo.com, ubi on pote audir le pronunciation de parolas gravate per le proprie usuarios. On trovara ibi parolas commun e tamben nomines de personas, urbes, bandas musical e equipas de football, inter alteres. Al momento, le idioma le plus popular in le sitio es portugese, con quasi 67 mille parolas disponibile. In sequentia veni anglese, espaniol, germano, arabe, francese e russo. Interlingua occupa al ora position modeste, con poco plus que 450 parolas. Ultra audir le pronunciation, on recipe informationes del locutor, como su sexo e su pais de origine. Ecce le addresso del version in Interlingua: <http://forvo.com/languages/ia/>.

Le Almanac in le sitio del UMI

Le editor regratia publicamente a Thomas Breinstrup, editor del revista *Panorama in Interlingua*, per le elogiose mention al Almanac in le sitio del Union Mundial pro Interlingua. Le collaboration de interlinguistas active ha auxiliare pro que le Almanac attinge ora tamben Danmark, Svedia, Pais Basc, Hongkong, Colombia e Statos Unite. Merita special regratiamento tamben le collaborator brasilian Gibrail Waltrick Caon, per le textos inviate.